

29. ՔՅՈՍԵՔԸ

Մե գեղի մեջ աբրրամ էր մե ոչպար մարթ, էդ մարթի անունը Գևո էր: Գևոն մե կնիկ ուներ, մե հատ էլ տղա:

Օրերից մե օր մարթը կնգան ասըմ ա.—Ա՛յ կնիկ, բեր էս մե եզը ծախենք:

Կնիկն ասըմ ա.—Ա՛յ մարթ, քա՞նի ես ուզըմ ծախես:

Մարթն ասըմ ա.—Հարիր մանեթ՝ ո՛չ հավել, ո՛չ պակաս:

Տղեն էն յանից՝ թե.—Ա՛հ եր, որ ըտենց ա, դու գնա՛ քո գործին, եզը տո՛ւ, ես տանեմ ծախեմ:

Հերն ասըմ ա.—Տղա՛ ջան, դու չես կանա ծախի, կըխափեն, ձեռիցդ կառնեն:

Տղեն թե՝ չեն խափի:

Հերն ասըմ ա.—Դե դու գիդես, բալա՛ ջան:

Հեքսի օրը տղեն հելավ, եզը քցեց հառեչը, քչեց գնաց: Շատ գնաց, թե քիչ, հանդիբավ մե մարթի:

Էս մարթն ասավ.—Տղա՛ ջան, էդ ի՞նչ եզ ա:

Տղեն ասավ.—Եզ ա, էլի, տանըմ եմ ծախեմ:

—Ի՞նչ աժի:

—Հարիր մանեթ:

Մարթն ասավ.—Ափսո՛ս, ընձի իրեք ոտնանի եզ ա պետք, որ քո եզն իրեք ոտնանի հըլներ, էրկու հարիր մանեթ էլ կըտիմ,—ասավ ու հընցավ գնաց:

Տղեն մե քար վերցեց, գանեց եզան մե ոտը կողրեց, կանչեց էդ մարթին՝ ախպեր, ախպեր, արի՛, իմ եզը իրեք ոտնանի յա: Մարթն էլ ետ չիչկաց, թողեց գնաց:

Տղեն կաղ եզը քչեց, մե հարիր մետր հըլը չէր գացե, հանդիբավ մե հուրիչ մարթի:

—Տղա՛ ջան, էդ եզն հո՞ւր ես տանըմ:

—Տանըմ եմ ծախելու:

—Քանի՞ ես ասըմ:

—Հարիր մանեթ:

Ափսո՛ս, որ իրեք ոտնանի յա, որ էրկու հըլներ, ամեն ոտին մե հատ հարնոց կըտիմ:

Տղեն մե քար վերցեց զանեց եղան մե ոտն էլ կողրեց, ձեն տվեց՝ ախպեր, ախպեր, արի՛, եզս էրկու ոտնանի յա:

Էլ վով կըտար ախպեր, ախպերը գացե, շրճվեր էր սարի քամակը:

Մեքյա մնաց, էն յանից մե մարթ էլ էրվաց, ասեց.—Ա՛յ տղա, էդ եզը ծախսմ եմ:

—Հրաման քեզ, ծախսմ եմ:

—Քանի ա՞:

—Չորս հարիր մանեթ:

Մարթն ասավ.—Ափսո՛ս, որ եզդ էրկու յա, որ մե ոտնանի հըլներ, հինգ հարիր մանեթ էլ կըտիմ: Տղեն զանեց մե ոտն էլ կողրեց, եզը տփվավ գետին:

Էն յանից էդ մարթիք հավաքվան էկան, ասին.—Հը, ախպո՛ր տղա, ի՞նչ տանք եզանդ:

Տղեն ասավ.—Հինգ հարիր մանեթ:

—Ա՛յ տղա,—ասին,—հո խելքդ հացի հետ չե՞ս կերե, ըստա ընչի՞ն տանք հինգ հարիր մանեթ, եզդ հընգե, սատկըմ ա, առ էրկու մանեթ տանք կաշուն, պրծավ գնաց:

Տղեն եզը թողեց ըտե, հելավ լալով գնաց: Էդ մարթիք եզը մորթին, բաժանին հիրար մեջ, կաշին էլ իրեք տեղ կիսին, թողին գացին:

Հիրկուներ հերը վարից էկավ տուն, ասավ.—Հը՛, տղա՛, եզը ի՞նչ արիր:

Տղեն ասավ.—Ա՛յ հեր, հալ-նաղլն՝ ըսենց:

Հերը ալբալը գլխի հընգավ, ասավ.—Ոչի՛նչ, բալա՛ ջան, կաչըկա, դու հանդիբեր ես քյոսեքին:

Հառավոտն էն բաշտեն Գևոն քնից հելավ վեր, կանչեց կնգան, ասավ.—Ա՛յ կնիկ, իչքան ոսկի ունես, բե՛ ըստե:

Կնիկը ոսկիները բերեց տվեց մարթին:

Մարթն հելավ, ոսկիները լցեց ջերը, մե հատ էլ էչ ուներ, էչը քցեց հառեչը, գնաց: Շատ գնաց, թե քիչ, տեհավ՝ հեսա վերեկից իրեք հատ մարթ են գալըմ: Ջերից ոսկիներն հանեց, կոխեց էչի քամակը, իչքան ձեն ուներ, բոռաց՝ լա՛վ էչ, լա՛վ էչ:

Էս մարթիքն էկան, ասին.—Ախպեր, էչդ ծախսը՞մ ես:

—Ծախսըմ եմ:

—Քանի ե՞ս ասըմ:

—Իրեք հարիր մանեթ:

—Ա՛յ հայ, հո դու չե՞ս ցնդե, էչն էլ իրեք հարիր մանեթ կասեն: Գևոն ասավ.—Նայած էչը:

Ընդոնք ասին.—Ա՛յ մարթ, էչն էչ ա, էլ նայած էչն ո՞րն ա:

—Այ մարթ, էդ ի՞նչ եք ասում, իմ էչը ոսկի ա թըրքըմ, հո հասարակ էչ չի:

—Իշթար թե ոսկի ա թըրքըմ:

—Բա՛մ, ոսկի էլի, ոսկի, ո՞նց ա հըլնում:

Էս մարթիք չըհավատացին: Գևոն էչի կողին որ բզեց, էչը թըրքեց, թըրքի հետ էկավ էրկու ոսկի հընգավ, վերցեց սրփեց, դրեց ջերը:

Էդ մարթիք, որ տեհան ճիչտ՝ էչը ոսկի ա թըրքըմ, իրեք հարիր մանեթ տվին, հայի ձեռից էչն առան, հիրանց-հիրանց ուրախացան, թե՛ հային խափինք, քչին գացին:

Գևոն ասավ.—Դե գացե՛ք, ձեր քյոսա հերն եմ անիծե, որդե ձեր կասեք, ընդեղ էլ իմն ասե՛ք:

Քյոսեքը էչը բերին արին մե մարաքի մեջ, իրեք հատ էլ ջոչ կողպեք տվին վրեն:

Էչը մարաքի մեջը էնքան սոված մնաց, որ հընգավ դռան հետևն ու ոտերը տնգեց, սատկավ:

Քյոսեքը հառավոտը մեշոքներն առան էկան, որ ոսկիները կրեն, գացին դուռը բոթին-բոթին, մեքյա բացին, արանքից տեհան՝ էչի նալերն էրեւմ ա, քյոսեքից մեկն ասավ.—Տո ձեր բալեն չըմեռնի, էչը նապալեոն էլ ա թըրքե:

Մե կերպ դուռը բացին, տեհան, որ էչը հընգեր ա դռան հետևը, սատկեր ա:

Դես ման էկան, դեն ման էկան, ոսկի չըթթան:

Քյոսեքից մեկն ասավ.—Կա-չըկա, էդ հայը մեզի խափեր ա, էկեք, էթանք էդ հայի հախից գանք, մեր փողերն էլ առնենք:

Հերան գացին հայի վրեն կռիվ:

Գևո, դու Գևո, էչը, որ ծախեց, գնաց չոլից էրկու հատ աղվեսի բալա բռնեց, բերեց տուն:

Կնգան ասավ.—Այ կնիկ, ես էթըմ եմ վար, աղվեսի բալեքից մեկը կապի՛ գոմի դռանը, հիրկունը փլավ կեփես, չայ կըղնես, մեքանի հատ էլ ձու կըխաչես մինչև իմ գալը:

Կնիկն ասավ.—Լա՛վ, ա՛յ մարթ:

Գևոն հեկավ, եզները տվեց հառեչը, աղվեսի բալին կոջեց ու գնաց չոլը:

Քյոսեքը սալըխով էկան քթան Գևոյի տունը, ձեն տվին, կնիկը դուռ էկավ, ասին.—Մարթդ հո՞ւր ա.

Ասավ.—Գացեր ա վար:

—Ո՞ր յանը:

Թե՛ է՛ն մեծ սարի քամակը:

Քյոսեքը քչին գացին սարի հետեւը, տեհան՝ իսկապեստ հեսա հայր վար ա անրմ:

Փետերը քաշին, որ Գևոյին սպանեն:

—Տո քյոբա՛գ հայ,—ասին,—բա դու ասըմ իր՝ իմ էչը ոսկի ա թըրքըմ...

Գևոն ասավ.—Այո՛, թըրքըմ ա, բա ձեր աշկի առաջ չըթըրքե՞ց:

Քյոսեքը վրա տվին.—Տո չո՛ւն-չան որթի, դու մեզի խափեր ես:

Հեկան, որ Գևոյին քցեն ոտների տակը, Գևոն ասավ.—Մե հըլը ընձի ասե՛ք, դուք, որ էդ էչին տարաք, տաք ջուր տվի՞ք, տաք տեղ կապի՞ք:

Քյոսեքն իշկացին հիրար հերես, ասին՝ չէ՛:

—Դե որ չէ, էլ խեղճ հայվանը որդեղի՞ց ոսկի թըրքեր, վայ թե ըսկի խոտ ու դարման էլ չեք տվե:

Քյոսեքն ասին.—Ձէ՛, ոչ մե բան էլ չենք տվե:

—Բա ասըմ եք՝ ոսկի թըրքեր ...

Քյոսեքը ամոթու գլոխները կախին:

Գևոն ասավ.—Դե լա՛վ, որ ըտենց ա, էկեք էսօր էթանք մեզի կոնախ, հառավոտը ձեր փողը տամ, գացե՛ք:

Քյոսեքն համաձայնվան:

Գևոն գնաց սելի ոտին կապած աղվեսին հարծկեց, տարավ քյոսեքի կուշտն ասավ.—Աղվե՛ս, կէթաս մեր տունը, կնգաս կա-սես՝ փլավ քցի, չայ դնի, մե քանի հատ էլ ձու խաշի, որ տունը մարթ ա գալու:

Ասավ ու աղվեսին բաց թողեց: Աղվեսն հընգավ չողերը, հիրար համար փախավ գնաց, գեղը մնաց է՛ս յանը, աղվեսը գնաց է՛ն յա-նը:

Քյոսեքն ասին.—Հա՛յ, ախըր աղվեսը հուրիչ ճամփով ա էթըմ:

Գևոն ասավ.—Ոչի՛նչ, աղվեսը քյասարով ա էթըմ:

Հիրկունն էկան տուն, տեհան, որ հեսա աղվեսը գոմի դռանը կապած ա: Մտան տուն, տեհան, ինչ որ աղվեսին ասեր էր, սեղանի վրեն դրված ա՝ փլավը, չայը, ձվերը:

Գևոն ասավ.—Դե, տղե՛ք, հա՛ց կերեք:

Քյոսեքն ասին.—Մենք քո հացը չենք ուտի, մինչև էս աղվեսը չըտաս մեզի:

Գևոն ասավ.—Ջա՛նըմ, աղվեսի բանը խեր ա, հա՛ց կերեք:

Քյոսեքն ասին՝ չէ, որ չէ:

Գևոն ասավ.—Աղվեսը կըտամ, հըմա չատ թանգ ա, դուք չեք կանա ընդա հախը տաք:

Քյոսեքն ասին՝ քանի՞ ա:

Գևոն ասավ.—Վեց հարիր մանեթ:

Մարթ ա էրկու հարիր մանեթ տվին, աղվեսն առան, ուրախ-
ուրախ գացին:

Հեքսի օրը քյոսեքը աղվեսին վերցին, գացին չոլը:

Քյոսեքից մեկն ասավ.—Տղե՛ք, հէսօր դուք իմ կոնախն եք, հեսա
աղվեսին հղրկըմ եմ տուն, որ էրթա կնգաս ասի, թաղարուք տենա:

Աղվեսին հարցկեց, անգջին ասավ.—Աղվե՛ս, կէթաս մեր տուն,
կնգաս կասես՝ փլավ էփի, չայ քցի, մե աչչնի էլ արաղ առնի, մինչև
իմ գալը:

Ասավ ու աղվեսին բաց թողեց: Աղվեսն հընգավ չոլերը,
փախավ-գնաց...

Հիրկունն քյոսեն առավ հընգերներին, էկավ տուն,
ասավ.—Կնի՛կ, դե բե՛:

Կնիկն ասավ.—Ի՞նչ բերեմ, ա՛յ մարթ:

Մարթն ասավ.—Ոնց թե ինչ բերեմ: Քյոփոլո՛ւ կնիկ, բա աղվե-
սը քեզի բան չի ասե՞:

Կնին ասավ.—Ա՛յ մարթ, էդ ի՞նչ ես ասըմ, ի՞նչ աղվես, ի՞նչ
բան:

Քյոսեն տեհավ, որ կնիկը բանից բխաբար ա, ասավ.—Տղե՛ք,
կա-չըկա, էդ քյոփազ հայը էլի մեզի խափեր ա, էկեք էթանք ընդա
վերջը տանք:

Հելան գացին հայի կուշտը:

—Տո,—ասին,—չա՞ն տղի հայ, դու էս ի՞նչ օյին բերիր մեր
գլխին, բա ասըմ իր՝ աղվեսը կէթա տուն, խաբար կըտանի, հո՞ւր
ա աղվեսի տարած խաբարը:

Գևոն, որ տեհավ չարիւր թարս ա ֆոռըմ, ասավ.—Դուք էդ
աղվեսին, որ տարաք չոլը, ճամփեքը սովորցրի՞ք, թե հընց ընենց,
աչքերը խուփեխուփ տարա՞ք:

Քյոսեքն ասին.—Բա ո՞նց պտի տանինք:

—Ա՛յ մարթ,—ասավ Գևոն,—բա ըսկի ճամփա-մամփա ցույց
չըտվի՞ք:

Քյոսեքն ասին՝ ոչ մե բան էլ ցույց չենք տվե:

—Դե բա ասըմ եք՝ խաբար տաներ, էլ որդեղի՞ց խաբար տա-
ներ: Ո՞ր աղվես, թողեր եք, վո՞վ գիղի՝ հուր ա գացե:

Քյոսեքը նորից կալմակալը դրին:

Գևոն ասավ.—Լա՛վ, էլ ընչե՞ք հեռստըմ, էկեք էթանք տունը,
ձեր փողը տամ:

Էկան տուն, կնիկը թաղարուք չուներ:

Գևոն կոնախներին թողեց տանը, հինքը մտավ գոմը, մե հատ
հավ մորթեց, փուձիկն հանեց, հավի արնով լցեց, կապեց կնգա
վզից, մե շոր էլ փաթթեց, էկավ կոնախների կուշտը:

Կնիկը որ նես մտավ, մարթն ասավ.—Այ կնիկ, ել փլա՛վ քեց, ձո՛ւ խաչի:

Կնիկն ըսկի տեղիցը չըշարժվավ:

Մարթն ասավ.—Այ կնիկ, ըխա քո հետ եմ:

Կնիկն էլի մնաց նստած: Գևոն կաղղավ—հընգնավորավ հի—րար, դանակն հանեց, կնգան տփեց գետին, վիզը կղրեց: Քյոսեքը խառնվան հիրար: Գևոն հիրան չըկորցրեց, գնաց պաղրանից մե հարիր տարվա հին զուռնա ուներ, բերեց դրեց կնգա քամակին, փչեց: Փչելու բաշտան կնիկն հելավ, թևերն վերցեց, ըսկսեց խա—ղալ:

—Դե՛, —ասավ, —չո՛ւտ արա, ել բանը—ման սարքի՛, թո կո—նախներն ուտեն:

Կնիկն հելավ էն սՀաթը ճաչ—մաչ սարքեց, բերեց դրեց կոնախ—ների հառեչը:

Գևոն ասավ.—Դե կերե՛ք:

է՛, դու հըլնե, կուտե՞ք:

Կոնախներն ասին.—Ձէ՛, մենք քո հացը չենք կղրի, մինչև էդ զուռնեն չըտաս մեզի:

Գևոն ասավ.—Ջա՛նըմ, մե թիքյա հա՛ց կերեք, զուռնի բանը խեր ա:

Կոնախներն ասին՝ չէ, որ չէ:

Գևոն ասավ.—Ախպե՛ր, դուք արբանքի կաղր չեք հիմանըմ, էչըս ընենց տարաք սատկցրիք, աղվեսը դենը կորցրիք, հըմի էլ զուռնես եք ուզըմ: Ջա՛նըմ, դուք էս զուռնի գինը տվող չեք:

Քյոսեքն ասին.—Ձէ՛, չէ՛, ի՞նչ ես ասըմ, ինչ որ հուզեզ, կը—տանք:

Գևոն ոտը դՀա պնդցրեց, ասավ.—Ձէ՛, ախպե՛ր, ես հերսոտ մարթ եմ, օրական մե անքամ զանըմ, կնգաս սպանըմ եմ, զուռնեն դնեմ եմ հետևին, փչըմ, լավացնըմ եմ, զուռնեն ընձի պետք ա:

Քյոսեքը որ շատ խնթրվան, Գևոն ասավ.—Լա՛վ, դե որ շատ եք դեմ հնգնըմ, մե 600 մանեթ տվեք, տամ:

Քյոսեքն հանին 600 մանեթը տվին, զուռնեն առան, ուրախ—ու—րախ գացին:

Քյոսեքի մեկն ասավ.—Տղե՛ք, մուննաթ եմ անըմ, թողեք թո էս հառաչի օրը զուռնեն մնա իմ կուշտը:

Քյոսեքն ասին.—Լա՛վ, թո մնա:

Քյոսեն ուրախ—ուրախ զուռնեն տարավ տուն:

Քչերվան մե վախտը քյոսեն հընգնավորավ, հելավ ասավ.—Կնի՛կ, ել ճա՛չ պաղրաստի:

Կնիկն ասավ.—Այ մարթ, էս կեսքչերին ի՞նչ ճաչ:

Մարթն ասավ.—Շահն տղի կնիկ, ես քեզ ասեմ՝ ե՛լ, ե՛լ, էլ ի՞նչ ես կայնե հակաճառըմ:

Կնիկն էլի տեղից չըշարժվավ, քյոսեն հելավ դանակը կոխեց կնկա փորը, սպանեց, տարավ զուռնեն մե լա՛վ թրճեց, բերեց դրեց կնգա քամակին, մինչև լուս փչեց:

Փչեց, փչեց, տեհավ, որ կնիկը չի լավանըմ, չոքերին խփեց, ասավ.—Վա՛յ, ես ինչ զուլում բերիմ իմ գլխին:

Քյոսեն խիտրի էր, ասավ՝ հընգերներս կըգան, վրես կըծծադան, յավաչ զուռնեն տանեմ ընդանցն էլ քցեմ քյալագի մեջ: Տարավ, տվեց մյուսին, էս էլ զանեց կնգան, սպանեց, զուռնեն դրեց քամակին, փչեց, փչեց, կնիկը չըլավացավ: Տարան, տվին էն մեկին, էս էլ հիրա կնգան սպանեց, սկսեց զուռնեն փչել: Ըստա կնիկն էլ չըլավացավ:

Հառավոտը, որ լուսը բացվավ, քյոսեքն ասին՝ էթանք զուռնեն վերցնենք, տանենք տանք հային: Հելան գացին, տեհան, որ արևը դբեր ա, հըլը հիրանց էն մե հընգերը փչըմ ա:

Ասին.—Այ տղա, սո՛ւս, ձե՛նը կղրի, բոլ ա, խայտառակ հելանք:

Քյոսեն չըլսավ, բլղուղներն հայ-հայ ա ճղվեր, էնքան էր փչե: Քյոսեքն հեռոտան, մարթ ա մե բամփաչա հիչան գլխին, քաշին զուռնեն բերնից հանին:

Մուլթն հընգավ, բերին մեռած կնանքին դրին քյոսեքից մեկի տունը, էրկսին փաթթին քեչի մեջը, դրին տան քունջը, մեկին դրին տան մեշտեղը: Գացին մարթի մեկի հետ խոսացին, ասին. «Արի՛, մեռել ունենք, տար քի՛ց Զանգուն, տաս մանեթ փող կըտանք»:

Էդ մարթն էկավ, մեռելին տարավ քցեց Զանգուն, դարցավ էկավ, որ հիրա փողն առնի, տեհավ՝ ըհը, մեռելը տան մեշտեղին դրած ա:

—Դե, —ասավ, —փողս տվե՛ք:

Քյոսեքն ասին.—Ե՞փ ես տարե, որ փողդ տանք:

Խեղճ մարթը էս մեռելին էլ չլեց, տարավ քցեց Զանգուն, էկավ, որ փողն առնի, տեհավ՝ էլի նույն մեռելը տան մեշտեղին դրած ա: էս խեղճ մարթը մեկ էլ չլեց մեռելին, տարավ քցեց Զանգուն, իշկաց տեհավ, որ մեռելի ոտը մնացեր ա տնգված, վերցեց մե քար՝ առ հա՛, զանեց մեռելի ոտին. «Տո՛, չահն տղի մեռել, —ասավ, —նորից ես ուզըմ հըլնես գա՞ս»: Մեռելը սկավ: Էդ մարթն էկավ տուն, հիրա տաս մանեթն առավ գնաց:

Հառավոտն էն բաշտեն քյոսեքն հելան գացին Գևոյի վրեն կոխի: Գևոն, որ հիմացան քյոսեքի գալը, տնից հելավ, էրկու ոտ ունեք, էրկուսն էլ փոխ առավ, փախավ: Ճամփին ռաստ էկավ մե հատ չոբանի:

Չորանն ասավ.—Ախպէր, ախպէր, էդ ընչե՞ս փախնւմ:

Գևոն ասավ.—Չորա՞ն ախպեր, ժողովուրդն հընգեր ա հետեւիցս, ընձի ուզըմ են թաքավոր կարգեն, ես ուզի չեմ, թե դու ուզը՞մ ես, արի չորերս փոխենք, թո գան քեզի տանեն, դարցնեն թաքավոր:

Դե չորանին վով էր խելք տվե, հավատաց, ասավ.—Շո՛ւտ արա, քանի չեն հասն:

Գևոն չորերը փոխեց, գնաց դբա ռիչարը, իսկ չորանը հաքավ Գևոյի չորերը, գնաց նստավ Զանգվի կրաղը: Քյոսեքն էկան տեհան՝ ըհը, հայը նստեր ա հեսա Զանգվի կրաղը, դինջանըմ ա: Էկան սուսուփուս, ոտ ու ձեռից բռնին, տարան քցին Զանգուն, թողին գացին:

Գևոն հառավոտը չորանի սուրուն քաշեց բազար, սկսեց ծախել:

Քյոսեքն էկան տեհան, որ հեսա հայը ըստե ռիչար ա ծախըմ: Հիրանց աչկերին չըհավատացին:

Ասին.—Ա՛յ մարթ, դու հո սատանա չես: Բա հերեկ մենք քեզի չըքցի՞նք Զանգուն:

—Ա՛յ ձեր տունը չըքանդվի, քցըմ իք, քցըմ, գոնե մե խորը տեղ քցիք, որ խորը տեղ քցաց հըլնիք, էրկու էսքան ռիչար կըբերիմ:

Քյոսեքն ասին.—Ընչի էդ ռիչարները որդի՞ց ա:

Գևոն ասավ.—Ձրի տակի՛ց ա, որդից ա՛:

Քյոսեքն ասին.—Ձա՛նըմ, ինչ հելե, հելե, մենք հո դուչման չենք, արի էթանք էդ ռիչարների տեղը մեզի նչա՛նց տու, էթանք մենք էլ մարթ ա մե տաս-քսան հատ բերենք:

Գևոն ասավ.—Յավաչ եք, էս մի քանի հատն էլ ծախեմ:

Մնացածն էլ մե հինգ-տաս մանեթով էժան տվեց դալալներին, քյոսեքին քցեց հետեն ու չըճվավ դբա Զանգուն:

Տարավ մե խոր տեղի վրա կայնցրեց, ասավ.—Ա՛յ, հընց ըստեղ ա, որ կա:

Քյոսեքն հիրար ուտըմ ին, մեկն ասըմ էր՝ ընձի՛ չուտ քցի, էն մեկն ասըմ էր՝ ընձի՛ չուտ քցի:

Գևոն ասավ՝ դե չո՛ւտ արեք, որոշեք, թե որիդ չուտ քցեմ: Քյոսեքն հերթի կայնան: Գևոն վերցեց քյոսեքի մեկին ու առահա՛ քցեց ջրի մեջը: Զուրը քյոսին ֆոցրեց, կոխեց տակը, քյոսեն սկսեց ձեռները դեսուղեն թափ տալ:

Քյոսեքն ասին.—Ախպէր, ախպէր, դու գիմանաս՝ մեր հընգերն էն ի՞նչ ա ասըմ:

Ասավ.—Ասըմ ա՛ սեից բերեմ, թե սիվտակից:

Քյոսեքն ասին.—Ասա՛, ջա՛նըմ, որից որ կըպատահի:

Էն մե քյոսենն ասավ.—Ախպե՛ր, չո՛ւտ արա, ընձ էլ քցի:
 Հայր չըխնայեց, ըստան էլ քցեց: Էս արաթ խերը հըլը չըհըն-
 գաց, սկավ, մեկ էլ դուս էկավ, ձեռով-ոտով արավ:
 Քյոսենն հարցրեց.—Հը, ախպե՛ր, էսի ի՞նչ ա ասըմ:
 Գետն ասավ.—Էս էլ ասըմ ա՝ կոտոչով բերեմ, թե քոլե:
 Քյոսենն ասավ.—Ասա՛, թո քոլե՛ն բերի, քոլե՛ն, կոտոչովը լավ
 գին չունի:
 Վերչի քյոսենն դհա անհամփեր էր, ոտերը տփըմ էր գետին:
 Հայն էլ չըհամփերավ, թափկով զանեց, ըստան էլ քցեց ջուրը,
 ասավ.—Դե գացե՛ք, ձեր հերն անիծեմ, տղիս կըխափի՞ք...
 Բա չեք հիմացե, որ ասըմ ին՝ տուն քանդողի տունը Աստված
 կըքանդի:

